

Norges Blindforbund – synshemmedes organisasjon

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 dep.
0032 Oslo

Oslo, 29.06.07

Høringsuttalelse: Tilgjengelig og tilrettelagt faglitteratur for studenter med syns- og lesehemninger. Rapport utarbeidet av nedsatt arbeidsgruppe

Norges Blindforbund (NBF) er svært glad for at det er gjort et grundig arbeid for å øke tilgangen til studielitteratur for lesehemmede og bedre forholdene ved studiestedene for denne gruppen. Vi støtter hovedkonklusjonene i rapporten og vil i det følgende kommentere forslag til tiltak i rapporten.

Det er svært viktig å stille krav om universell utforming av studielitteratur, men elektronisk format betyr ikke uten videre at løsningene blir tilgjengelige for gruppen synshemmede, TIF-filer er et eksempel på et format som er vanskelige eller umulige å lese med skjermlesere for leselist og tale. Også en rekke PDF-dokumenter har de samme utfordringene. Det må derfor stilles krav om at formatene både er elektroniske og fullt tilgjengelige for skjermlesere for leselist og tale.

Reell universell utforming av læremidler vil gjøre hverdagen enklere for mange studenter, men uansett er det viktig å være innforstått med at det i overskuelig fremtid vil være behov for et profesjonelt miljø som tilrettelegger studielitteratur for grupper som trenger dette.

NBF støtter forslag om at KD skal få ansvar for produksjon av studielitteratur, punkt 18 i tiltakslista. NBF ser det imidlertid som svært viktig at Norsk Lyd- og Blindeskriftbibliotek får ansvaret for produksjon av studielitteratur også fremover. Det er bygget opp viktig kompetanse i biblioteket som best kan tas vare på ved at dagens løsning videreføres. Samtidig må endring av ansvar for studielitteratur skje på en måte som minst sikrer produksjon av folkebiblioteklitteratur på dagens nivå.

I tiltakslista punkt 19 og 20 står det:

19. NLBs nyproduksjon av tilgjengelig studielitteratur skal kun leveres i et elektronisk standardisert og plattformuavhengig tekstformat.

20. NLBs nyproduksjon av tilrettelagt studielitteratur, skal i hovedsak leveres enten som elektronisk tekst (se forrige tiltak) eller i fulltekstbok/hybrid med syntetisk tale. Kun når det er påkrevd leveres tilrettelagt studielitteratur i form av innleste lydbøker eller i punktskrift på papir. "

Norges Blindforbund vil sterkt advare mot at man innskrenker muligheten til å få tilgang til studielitteratur som innlest bok eller i punktutgave. Dersom punktene over innebærer en redusert mulighet til å få slike formater ber vi om at disse punktene tas ut av tiltakslista.

NBF vil understreke viktigheten av at det stilles ufravikelige krav om full tilgang til nettsider og nettapplikasjoner (jf. Punkt 24 i tiltakslista). Dagens situasjon der verktøy ikke gir full tilgang, for eksempel clasfronter er helt uholdbar, og det må sikres full tilgang også for brukere med leselist, tale og forstøringsprogram, ikke bare tilgang til deler av de oppgavene som skal utføres.

NBF ber om at man ser på muligheter til å stille krav til studiesteder om å avgjøre hvilken litteratur som skal brukes i undervisningen så tidlig at denne enklere enn i dag kan produseres i utgaver som er tilgjengelige for lesehemmede. I dag er det et problem at litteraturen ikke kommer i tilgjengelig format før sent i semesteret.

Norges Blindforbund ber videre om at blinde og svaksynte i arbeid får rett til produksjon av faglitteratur ved Norsk Lyd- og blindeskriftbibliotek. I dag er det vanskelig å ta etterutdanning og holde seg orientert på sitt fagfelt siden synshemmede i arbeid kun får tilgang til bøker som allerede er produsert. En slik omlegging må følges opp med økte bevilgninger til biblioteket.

NBF vil også understreke at biblioteket må tilføres økte ressurser dersom nye grupper skal få lånerett eller produksjonsrett.

På sikt må det være et mål at forlagene pålegges å utgi sine lærebøker i et elektronisk format som direkte også kan leses av lesehemmede. Dette vil fjerne mange av årsakene til at lesehemmede ikke får tilgang til litteratur eller får det altfor sent. Dette vil også gi større valgfrihet til å lese litteratur som kan være nyttig tillegglitteratur i en studiesituasjon eller i forbindelse med faglig oppdatering for å utføre et arbeid.

For Norges Blindforbund

Åge Nigardsøy
Forbundsleder
sign.

Gunnar Haugsveen
Generalsekretær
sign.